

BIBELEN OG VERDEN

nr. 4 | 2019

LÆS OGSÅ

**BIBELEN 2020:
"SPROGET FLYDER
UTROLIG GODT"**

**GUATEMALA FEJDER
NY BIBELOVER-
SÆTTELSE**

**BIBELENS ROLLE
I 500 ÅRS
DANMARKSHISTORIE**

IRAK

USIKKER FREMTID FOR HJEMVENDTE KRISTNE

TEMA SIDE 2-9

BIBELSELSKABET

Frederiksborggade 50
1360 København K
Tlf.: 33 12 78 35
bibelselskabet@bibelselskabet.dk
www.bibelselskabet.dk

ANSV. UDGIVER

Birgitte Stoklund Larsen

REDAKTIONSGRUPPE

Synne Garff, international chef
Thomas Godsk Larsen, redaktør

LAYOUT: Ribergård & Munk

TRYK: Nofoprint - Helsingør

FORSIDEFOTO:

Andrea Rhodes

Bibelen og Verden udsendes fire gange årligt til alle, der ønsker information om bibelarbejdet.

GAVER TIL BIBELARBEJDET

Reg. nr.: 3001
Kontonummer: 9 00 04 88
Giro: 9 00 04 88
MobilePay 62903

SPØRGSMÅL OM

DONATIONER:

bibelselskabet@bibelselskabet.dk

Bibelselskabet arbejder for at oversætte og formidle Bibelen.

Bibelselskabet modtager ingen offentlig driftsstøtte og er derfor afhængig af indsamlede midler og salgsindtægter.

FOTO: Casper Tybjerg

Bibelselskabets protektor er Hennes Majestæt Dronning Margrethe II.

Klovnens fremkaldende smittende latter og godt humør

Af Synne Garff

IRAK

”Kast jeres bekymringer i posen,” siger klovnens Farhan og lover, at Gud nok skal tage sig af dem. Sådan har han efterhånden inviteret tusindvis af flygtningebørn til at lette hjertet. Både i Libanon og Irak. Og han er et kæmpe hit i en region, hvor de kristne er under pres. Det er uendeligt trist at følge udviklingen af kristendommen i Irak, der er flere tusinde år gammel. For ti år siden var der over en million kristne i Irak. I dag er der under 300.000 kristne, som primært er trængt op i de kurdiske dominerede områder i den nordlige del, Erbil. Det er her, den libanesiske klovn Farhan kommer på besøg med sit en-mands show.

Olieinteresser og territorialkrig er spædet op med religionsstridigheder mellem shiaer og sunnier, hvor radikaliserede grupper ser deres snit til at gå efter de kristne. Mange er

emigreret til USA, Canada, Europa og Australien, hvilket mange andre religiøse grupper givetvis også ville have gjort, hvis de havde kunnet.

Landets moderne historie er speget og broget. Krig, terror, korrupsion og ustabilitet præger landet. De senere år er protester bølget igennem gaderne, der har en af verdens største produktioner af olie, som burde kunne berige sin befolkning. Men sådan er det ikke. Der er lommet af ro, men størstedelen af befolkningen lider under ustabiliteten. Omkring Erbil lever nogle kristne under primitive forhold i flygtningelejre. Mange børn bærer på tunge erfaringer. Derfor besluttede Bibelselskabet i Libanon for nogle år siden at gøre en særlig indsats for de yngste. Klovnens Farhan, der betyder ’glæde’, blev sendt til Erbil, hvor han har underholdt og bygget små sjæle op. Jeg fik chancen for at se et af hans

shows i Beirut, hvor en gruppe syriske flygtningebørn var samlet i en kirke. Jeg har sjældent oplevet så stor entusiasme og engagement hos børn.

Farhan er en klog, ung mand og professionelt uddannet klovn, med stor tillid til, at troen på Kristus kan bære mennesket igennem sjælelige trængsler. Farhan voksede selv op under den libanesiske borgerkrig i Libanon og kender til frygten, når lyden af bomber nærmer sig.

Men hvordan formidler man vigtige etiske værdier og troen på en kærlig og nådig Gud til flygtningebørn, der er utålmodige og ikke kan sidde stille mange minutter af gangen? Det gør Farhan med en god blanding af bugtaleri, dukker, simple effekter og udvalgte bibelfortællinger. Veloplagt, men under spillet, får han latteren til at bølge igennem

børneflokkene. Når han underholder i teatre og større sale, kan der snildt være langt over 500 børn.

På scenen puster Farhan en ballon op, formet som et hjerte. En dreng bliver inviteret op og får hjertet. I den ene hånd holder klovnens en brun pose. Børnene følger med, der er dyb koncentration i rummet. Øjeblikket efter tager Farhan hjertet og får det til at springe med et brag. For sådan sker det jo ind imellem, forklarer han. ”Vi rammes af sorg i hjertet.” Farhan stikker trøstebånd i et andet hjerte for at understrege, hvordan det føles, når vi oplever noget forfærdeligt. Og så er turen kommet til den brune skraldepose. Klovnens stiller korte spørgsmål, som hver gang fremkaldt høje tilråb. Igen og igen fyldes kirken af et rungende: ”Jaaaaa” efterfulgt af opmærksomme blikke og ... fortsætter næste side

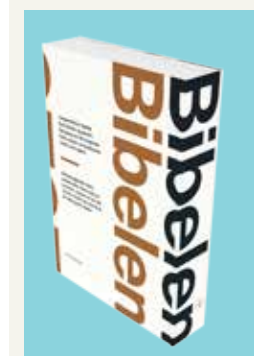
Klovnens Farhan underholder om alvorlige emner og inddrager børnene sammen med Bibelens tekster. Sommetider deles der bibelhistorier ud efter underholdningen. Fotos: Les Kaner.

INDHOLD

Side 6-7
”Jeg vil ikke miste håbet”

Side 12-13
Bibelen 2020 på lyd

Side 14
Guatemalas achi-befolkning fejrer bibeloversættelse

Leder side 15
”De kristne er vigtige brobyggere”

... fortsat fra side 3

små kroppe, der bøjer sig spændt for over. Klovnen rækker drengen sine imaginære bekymringer med hænderne.

”Kast mine bekymringer ned i posen. Kom!”

Drengen tager imod bekymringerne og putter dem ned i posen, der med en knitren tager imod. Flere børn kommer på scenen og smider deres mørke tanker ned i posen, og til sidst siger klovnen:

”Nu smider jeg alle vores bekymringer op til Jesus. En, to, tre... vupti. Nu er de der!”

Alle børnene klapper og hujer.

”To-tre minutter ad gangen kan børnene koncentrere sig. Ikke mere,” forklarer klovnen bagefter, da han står i et par afslappede jeans, lidt duknakket, stilfærdig, men meget ærlig og imødekommende, uden sine store, gule briller. Og alvorlig. Det er en gammel sandhed, at nogle af de dygtigste komikere har en mørk side og øser af en dyb alvor.

”Jeg forsøger at skabe en atmosfære af glæde og lykke, hvor jeg introducerer

evangeliets budskab på en enkel og kreativ måde ved hjælp af værktøjer, som børn elsker og interagerer med”.

Hvert år vælger klovnen et nyt emne. I år skulle det handle om

sår, der er forårsaget af andre mennesker, om tilgivelse og om Guds kærlighed, der helbreder knuste hjerter.

”Dette emne er meget vigtigt i vores region, for mange børn har oplevet vold. Jeg led som barn og var undertiden forfærdeligt bange, men jeg fik det bedre igennem troen på Guds nåde. Jesus gav mig også evnen til at elske de personer, der gjorde ondt dengang”.

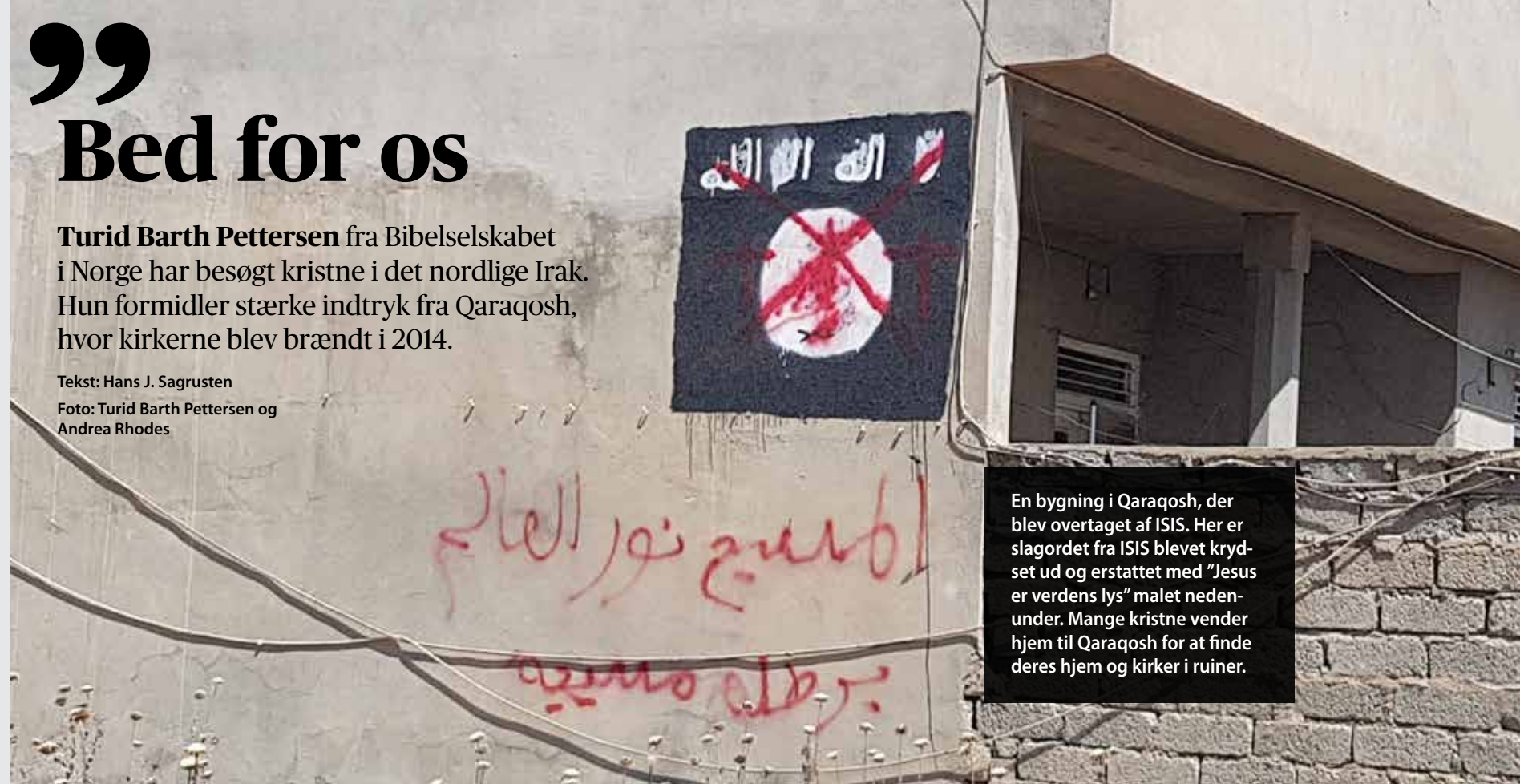
Baseret på det, Farhan selv har oplevet, stræber han efter at gøre sit yderste for at hjælpe børn på flugt i sit hjemland og Irak. Børnene har ikke kun brug for mad, medicin og husly, men også en klovn som Farhan til at helbrede de ikke-fysiske sår ved hjælp af verdens mest inspirerende fortællinger. Og det gør han forbilledligt med sin humoristiske, beskedne, alvorfulde og charmerende facon.

” Bed for os

Turid Barth Pettersen fra Bibelselskabet i Norge har besøgt kristne i det nordlige Irak. Hun formidler stærke indtryk fra Qaraqosh, hvor kirkerne blev brændt i 2014.

Tekst: Hans J. Sagrusten

Foto: Turid Barth Pettersen og Andrea Rhodes

En bygning i Qaraqosh, der blev overtaget af ISIS. Her er slagordet fra ISIS blevet krydset ud og erstattet med ”Jesus er verdens lys” malet nederunder. Mange kristne vender hjem til Qaraqosh for at finde deres hjem og kirker i ruiner.

IRAK

I Qaraqosh rydder folk op efter krigens ødelæggelser. Kirkerne bliver repareret. Mange mennesker er vendt tilbage til deres hjemby, men en del er stadig på flugt:

”Nogle tør ikke vende tilbage. Folk er bange. Dem, der er vendt tilbage, føler, at situationen er ustabil. Selv om Islamisk Stat nu er væk fra dette område, er der stadig mange grupper og militser, og folk stoppes ved kontrolpunkter. Livet er ikke let for dem, og de er meget sårbare,” siger Turid.

Kufferten er pakket

Under sit besøg talte Turid også med Rima, en kvinde, der arbejder med traumebehandling blandt kristne:

”Hun går med korset rundt om halsen. Men hun har også kufferten pakket under sengen, for hun ved, at hun måske pludselig skal flygte.”

Trods den svære situation mødte Turid også håb blandt de kristne:

”Jeg synes, det er meget stærkt at se den vilje, de har til at genopbygge. Og at de stadig tør være synlige som kristne i dette område. Det gør indtryk at møde en kvinde som Rima. Selv om hun har sine egne traumer fra krigen, er hun fast besluttet på, at hun vil gøre alt, hvad hun kan for at hjælpe andre. Og hun tør vise andre, hvad hun tror på.”

Stærk tro

Under sit besøg i Qaraqosh mødte Turid særligt ét ønske fra de kristne:

”At vi skal bede for dem. Du hører det næsten overalt. Jeg tror, at når vi beder for dem, bliver vi også selv opmærksomme på, at mange kristne har det meget vanskeligt. Jeg har set en stærk tro i Irak. Det gør et stort indtryk at se, hvor meget mennesker går igennem for det, de tror på.”

Navnet Rima er opdigtet af hensyn til hendes sikkerhed.

Great Mary Churchs kupler og hvælvinger er sorte efter afbrændingen. Men kirken er ved at blive istandsat. Murværk repareres, og skudhuller i gulve, lofter og vægge tilstoppes. I øjeblikket er der mangel på inventar og bænke, så man stiller plastikstole frem ved gudstjenester. Også alteret, der er svedet af brænden, er i brug.

HJÆLP KRISTNE I IRAK

Bibelselskabet i Irak har, bl.a. med hjælp fra Det Danske Bibelselskab, leveret bibler og bibelsk sjælesorg til udsatte kristne i Irak i en årrække. Den nylige sikkerhedskrise har fået tusinder af kristne til at flygte fra deres hjem, og behovet for hjælp er enormt. Hjælp os med at hjælpe dem.

GIV DIN STØTTE:

Reg.nr. 3001,
kontonr. 9 00 04 88,
mærke: 'Forfulgte kristne'
eller **MobilePay: 62903**,
mærke: 'Forfulgte kristne'

” Jeg vil ikke miste håbet

KRISTNE PÅ NINEVEH-SLETTEN

Den assyriske befolkning i Irak er hovedsageligt koncentreret omkring Nineveh-sletten, der betragtes som det oprindelige assyriske land-område. Befolkningen her er efterkommere af det gamle assyriske imperium, der kollapsede mellem 612 f.

Kr. og 605 f.Kr. De taler et gammelt sprog kaldet assyriske, syrisk, aramæisk eller nyaramæisk.

Assyrerne på Nineveh-sletten tilhører overvejende den kaldeisk-katolske kirke, den syriske katolske kirke og den syriske ortodokse kirke. Et mindretal tilhører den øst-assyriske kirke.

Nineveh-sletten har ruiner af historiske byer som Nineveh og Nimrod. Profeterne Jonas og Nahum anses for at være begravet her. Området har byer, kirker og klostre, der er over tusind år gamle.

KILDE: FADER YOUNAN HANO OG WIKIPEDIA

Sidste vinter kunne kristne fejre jul på Nineveh-sletten for tredje gang, efter at området blev befriet fra Islamisk Stat. En blanding af smerte, glæde og håb karakteriserer julefejringen.

IRAK

Det er lige før jul, jeg besøger Nineveh-sletten og den kristne by Qaraqosh. Omkring mig ser jeg huse og kirker blive genopbygget, og slagordene fra Islamisk Stat males over.

Great Mary Church i Qaraqosh, en af de ældste og smukkeste kirker i Irak, er endnu ikke blevet fuldstændig restaureret. Bevæbnede politimænd fra NPU-sikkerhedsstyrken står vagt udenfor.

Jeg var i denne kirke for to år siden. Det var hjerteskerende at se bibelsalen i kirken fuldstændigt udbændt. I væggene ser jeg stadig de skudhuller, der vidner om Islamisk Stats brutalitet.

”Intet sted er vi hjemme”

Jeg er her for at møde dem, jeg interviewede, sidste gang jeg var i Qaraqosh. Dengang mødte jeg Lara og Ihsan i deres ødelagte hus.

Jeg møder dem igen i huset, som nu er blevet repareret. Men huset er stadig tomt, for de har ikke haft råd til at købe møbler.

I deres ansigter kan jeg se, hvor meget lidelse de har været igennem.

”Intet sted er vi hjemme,” siger Lara med et modigt smil.

”Jeg er optimistisk på trods af vanskeligheder og frygt. Jeg mister ikke håbet! Håb skal aldrig gå tabt fra mit hjerte!”

Ikke sikkert endnu

Ihsan, hendes mand, er mere forsigtig. Selv om de ejer deres eget hus, og han har startet en lille virksomhed, føler han sig stadig ikke sikker.

”Jeg driver en købmandsforretning. Men situationen er endnu ikke normaliseret. Jeg kan ikke sige, at det er 100 procent sikkert endnu. Jeg drømmer om fred, både inde i mig og i min by, men frygt fylder stadig i mit sind.”

Ihsan frygter, at en ny runde med farer vil være slutningen for kristne i området.

”Vil alt dette ske igen? Jeg ved det ikke. Gennem vores historie har der fra tid til anden været forfølgelser, så vi har ingen garanti for, at det ikke vil ske igen.”

Jeg spiser frokost med Lara og Ihsans familie. Gæstfriheden, de udviser, selv med deres økonomiske situation, berører mig meget. Laras mor har lavet lækker irakisk mad. Jeg kan føle det håb, denne familie har - og viljen, der får de kristne til at prøve at leve videre i deres hjemland.

En ny start

Jeg går gennem gaderne i Qaraqosh. Mange butikker er åbne, mens nogle er lukkede. Mange huse er tomme, fordi ejerne har forladt dem. De er rejst til Europa, Australien, Amerika, Jordan eller Tyrkiet. Nogle kommer tilbage,

men kun for at sælge huset, så de kan få en ny start - et andet sted.

Cirka 25.000 af byens indbyggere er vendt tilbage til Qaraqosh. I andre kristne byer på Nineveh-sletten er mindre end halvdelen af indbyggerne vendt tilbage.

Tusinder af huse i de kristne byer er ødelagt. I 2017 begyndte arbejdet med at genopbygge alt. Tre kirker er gået sammen om at hjælpe kristne lokalsamfund, der mangler penge til reparation.

Skoler åbnes også igen. 21 offentlige skoler er åbnet igen samt tre kristne skoler.

Det kan være, at fremtiden bliver anderledes end fortiden. Nogle har i hvert fald et håb, der gør dem villige til at starte fra bunden og genopbygge deres liv. De kristne i Irak fortsætter med at vidne om deres tro - ligesom de altid har gjort.

I efteråret 2017 stod Nabil Omiesh, leder for Bibelselskabet i Irak, i Great Mary Church i Qaraqosh og så ødelæggelserne: ”Jeg græd, da jeg kom ind. I dette rum havde de kristne deres personlige bibler, som de brugte i kirken. Her var mindst fem hundrede bibler. Alt var væk. Selv børnenes bibler var blevet brændt.”

Foto: Wassim Keloonchy

Han er præst for kristne irakere, der er vendt tilbage efter krigen. Sårene på sjælen og sindet er stadig dybe. **Fader Younan** bruger bibelhistorier til at hjælpe folk med at tale om deres voldsomme tab.

Tekst og foto: Lina Musharbash

”
Jesus
hjælper
os ud af
fortviv-
lelsen

Fader Younan holder kurser i bibelsk sjælesorg for tilbagevendte kristne flygtninge i Qaraqosh:

”Bibelen har været som en kokosnød for mange – de har ikke trængt igennem skallen, så de kan smage den gode frugt indeni,” siger han.

IRAK

Fader Younan leder ugentlige bibelstudier blandt kristne irakere, der er vendt tilbage efter krigen. Da kirkerne er ødelagt, holder han ofte samlingerne i gården udenfor.

Nyt forhold til Bibelen

Mange kristne har fornyet deres forhold til Bibelen, siger han:

”Bibelen har været som en kokosnød for mange – de har ikke trængt igennem skallen, så de kan smage den gode frugt indeni. De har ikke kendt Det Gamle Testamente. Men hvis vi forstår Det Gamle Testamente, vil vi også forstå Det Nye Testamente bedre.”

”Hvad der skete med os, minder om bortførelsen til Babylon: Selv om folket havde syndet, forlod Gud dem ikke. For Gud er altid nær, selv om vi er væk fra ham.”

Mistede alt

Det var den 6. august 2014, hvor Fader Younan selv måtte flygte. Klokkeren var fire om morgenen.

”Jeg måtte forlade alt, hvad jeg ejede; mit tøj, mine bøger, min bil – hele min verden. Jeg medbragte kun det tøj, jeg stod i.”

Han sammenligner flugten med at dø:

”Sådan skal jeg forlade denne verden en gang – jeg vil ikke have noget med mig. Gud har vist mig, at alt, jeg har her på jorden, vil være værdiløst en gang. Så vil Gud ikke spørge mig, hvor mange bøger eller hvor mange penge, jeg havde.”

”Troen redder os”

Fader Younan har spekuleret på, hvordan livet ville se ud, hvis de ikke var kristne:

”Det, der har reddet os, er vores tro. Det reddede os fra terrorideologien. Hvad, hvis vi ikke havde været kristne – hvor ville vi have fundet hvile og frelse?”

Fader Younan holder kurser i traumbearbejdelse for tilbagevendte kristne flygtninge i Qaraqosh. Han oplever Bibelen som en kæmpe ressource i det arbejde:

”Kurset hjælper mennesker både åndeligt og fysisk. På alle livs-områder hjælper Jesus os ud af fortvivlelsen. Vi må holde op med at spørge, hvorfor vi måtte flygte fra vores land, og i stedet tænke over, hvordan vi kan komme videre i livet. Det er som tre byer, du rejser gennem: først benægter du problemet, så bliver du vred – og til sidst kommer den nye begyndelse,” siger han.

BIBELSK SJÆLESORG

De Forenede Bibelselskaber tilbyder kurser i traumebehandling over hele verden, og Det Danske Bibelselskab har været en væsentlig drivkraft i udviklingen af – og uddannelsen til – bibelsk sjælesorg. I Syrien og Irak er programmet blevet meget relevant efter krigen, der har forårsaget store sjælelige ar på millioner af mennesker.

Posttraumatiske lidelser efter krig og katastrofer er et velkendt fænomen. Bibelsk sjælesorg har fokus på, hvordan bibeltekster kan bruges til at hjælpe folk med at tale om følelser og oplevelser og hjælpe dem med at bearbejde deres traumer. Den faglige del af programmet kvalitetssikres af psykologer og traumeeksperter.

Kurserne rundt omkring i verden har hjulpet millioner af mennesker med at tackle traumer efter krige og traumatiske oplevelser.

BIBELENS PERSONER

KRYDSORD

Indsæt de rigtige bogstaver fra krydsordene i farvekoden.

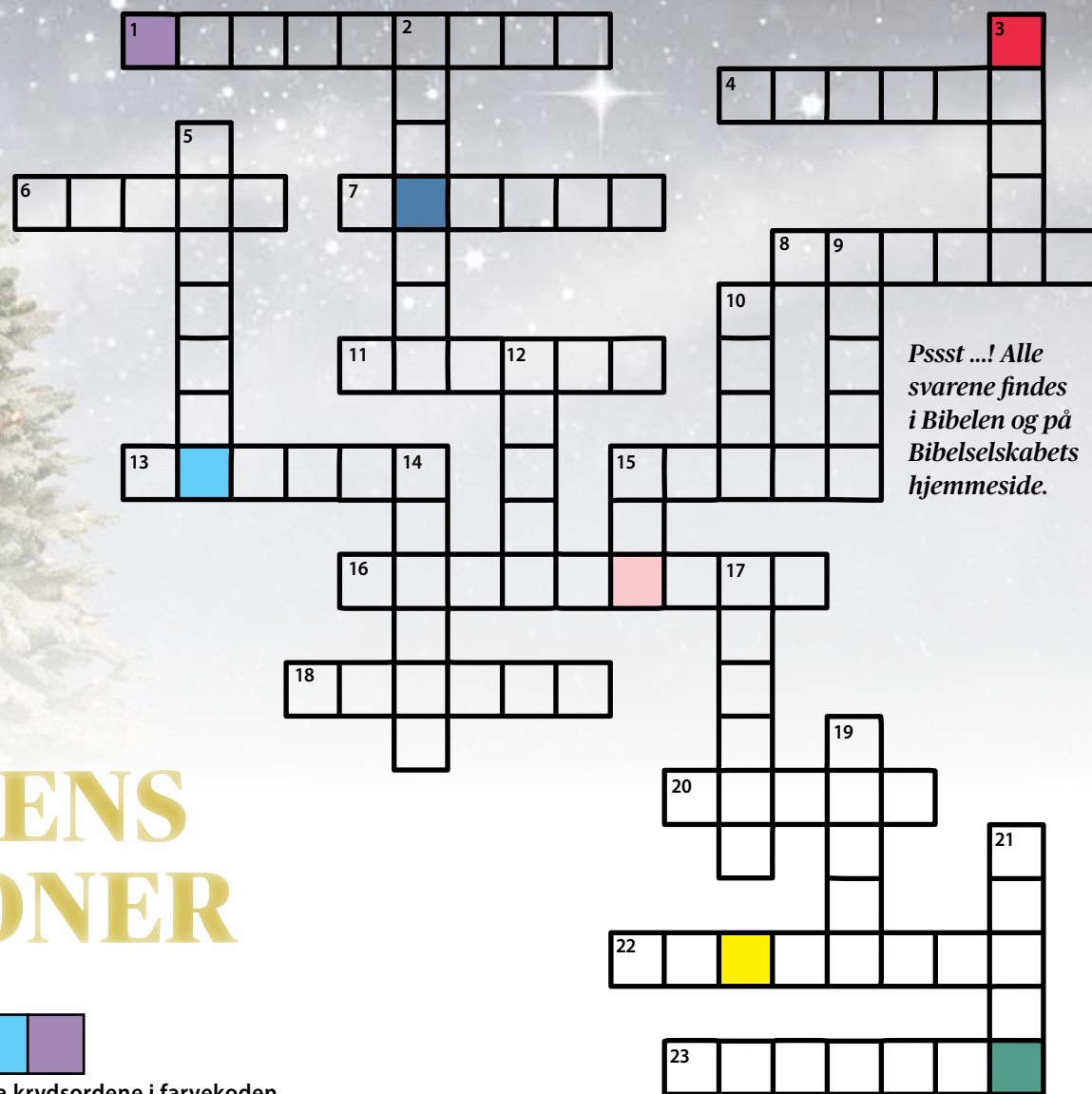
VANDRET

1. I alle fire evangelier er det denne Maria – enten alene eller sammen med én eller flere – der opdager den tomme grav.
4. Samson forelsker sig i denne kvinde, der skærer hans hår af, så han mister sine kræfter.
6. Den forældreløse, jødiske pige, der bliver gift med kongen af Persien og listigt afværger en massakre på jøderne.
7. Hendes søster Maria salver Herren med vellugtende olie og tørrer hans fødder med sit hår.
8. Hun er profetinde og den eneste kvindelige dommer i Bibelen.
11. Denne profet fra Det Gamle Testamente lægger navn til den oftest citerede profetbog i Det Nye Testamente.
13. I begyndelsen forfulgte han de kristne, men på vejen til Damaskus bliver han omvendt og begynder at udbrede evangeliet.
15. Han bliver slugt af en stor fisk og lever i dens bug i tre dage og tre nætter.
16. Selvom hun er højt oppe i årene, føder hun en søn, Johannes Døber.
18. Denne profet salver hyrdedrengen David til konge.
20. Han får snedigt bortgiftet begge sine døtre Rakel og Lea til Jakob.
22. Hun er gift med kong Herodes og står sammen med sin datter bag mordet på Johannes Døber.

23. Hun er gift med hittitten Urias, men bliver gravid med kong David.

LODRET

2. Jesus opvækker denne mand, der kommer fra Betania, fra de døde.
3. Abraham får sønnen Ismael med denne trælkvind.
5. Denne smukke pige bliver Isaks hustru.
9. Denne profet stiger til himmels i en ildvogn med ildheste.
10. Han slår sin bror Abel ihjel.
12. Han forråder Jesus med et kys i Getsemane have.
14. Han er kendt for sin visdom og for at bygge Herrens tempel i Jerusalem på Morijas bjerg.
15. Satan lokker Gud til at sætte denne retskafne mand på prøve, men han holder fast ved sin gudstro, og til slut giver Gud ham kompensation for hans mange lidelser.
17. Han tror ikke, at det virkelig er Herren, der har vist sig for de andre disciple, før han stikker sin finger i naglemærkerne.
19. Fårehyrden, der bliver salvet til konge, bekæmper filisterkrigeren Goliat og gør Jerusalem til hovedstad.
21. Han er Moses' efterfølger og den, der fører israelitterne ind i det land, som Herren har lovet dem.

Pssst ...! Alle svarene findes i Bibelen og på Bibelselskabets hjemmeside.

**SEND
IND OG
VIND**

Send svaret til bibelquiz@bibelselskabet.dk senest den 15. januar 2020 og deltag i konkurrencen om fem gavekort a 300 kr. til Bibelselskabets boghandel. Vinderen får direkte besked.

Iraks farverige køkken

Connie's køkken
Af Connie Terndrup

Lammefrikadeller

I dette nummer af Bibelen og Verden er omdrejningspunktet Irak.

Det irakiske køkken er et mylder af farver og sanselige dufte, og det er en ren fryd at arbejde med de mange grøntsager, nødder, figner, granatæbler og et væld af krydderurter.

Lam er en stor del af en irakers hverdag, så jeg har lavet lammefrikadeller med mynte, salat tabouleh med mynte, persille, tomat, koriander og bulgur og dertil den fyldige hummus fra kikærten med lidt olie i midten og et drys af pinjekerner og lidt chili.

Lammefrikadeller til 4 personer

- 400 gram hakket lammekød
- 50 ml mælk
- 25 gram hvedemel
- 1 rødløg, som finhakkes
- 1 1/2 håndfuld finthakket mynte og koriander
- 2 æg
- 1 drys spidskommen
- 1 drys stødt koriander
- Olie og smør til stegning.

Fremgangsmåde

Rør alle ingredienserne sammen. Lad massen hvile på køl, hvis du har tid, så sætter den sig bedre, og smagen gennemtrænger kødet. Steg på meget varm pande, først med olie, så de får den brankede overflade. Skru lidt ned for varmen og tilsæt dernæst smør, som smeltet gerne må overføres frikadellerne, mens de steger. Servér med et drys bredbladet persille henover fadet sammen med tabouleh, hummus, pitabrød eller andet fladbrød.

Prøv også

En anden variation af retten er at bruge den mest benyttede grøntsag i Irak, som er auberginen. Skær den i 2 lige store dele på langs, fjern lidt af kødet i midten, hæld lidt citron og olie henover, lidt salt og peber, og fyld dernæst lammefarsen i hulrummet. Tag en håndfuld cheddarost og drys med gavmild hånd et tykt lag ost over auberginen. Bag ved 200 grader i 25-30 minutter. Servér med samme tilbehør. Velbekomme!

Bi bel en

LYT TIL 1. MOSEBOG ELLER MATTHÆUSEVANGELIET

Allerede nu kan du købe enkelte skrifter fra "Bibelen 2020" som lydbog til 29,95 kr./stk. Køb dem på www.bibelselskabet.dk/web-shop.

Til marts kan hele "Bibelen 2020" købes som lydbog.

” Sproget flyder utrolig godt

I løbet af efteråret har fem professionelle indlæsere lavet "Bibelen 2020" til lyd. "Sproget i den nye oversættelse flyder utrolig godt," siger indlæser **Camilla Qvistgaard Dyssel**, der har 26 års erfaring med at lave lydbøger.

Af Thomas Godsk Larsen

Camilla Qvistgaard Dyssel har indtalt en række af skrifterne fra den nye nudanske bibeloversættelse, "Bibelen 2020", der udkommer på tryk i marts 2020. Allerede i november måned blev det dog muligt at købe 1. Mosebog og Matthæusevangeliet som lydbog, og op til jul udkommer juleevangeliet på lyd.

"Intet er så stort som Bibelen"

Den nye bibeloversættelse er skrevet i et sprog, der gør den særligt god til oplæsning. Som oversætter på Bibelen 2020, Martin Ehrensverd har sagt, er den skrevet med "almindelige og helt nutidige ord, der rammer den litterære tone i dagens Danmark."

Journalist og indlæser Camilla Qvistgaard Dyssel har 26 års erfaring med at gøre litteratur til lyd. At indlæse Bibelen er dog én af de største oplevelser, hun har haft i sit professionelle virke:

"Intet er så stort som Bibelen. Det er både en luksus med det seriøse setup med møder, sprogkonsulent og kontrolløytning, og samtidig lidt skræmmende at tænke på, at jeg er med til at indlæse noget, der sikkert vil blive lyttet til i mange år fremover. Jeg kan godt lide at tænke på, at vi laver noget langtidsholdbart. Det er dejligt at være med i."

"Jeg løber aldrig tør for luft"

Da Camilla Qvistgaard Dyssel gik i gang med at indlæse Bibelen 2020, var hendes største overraskelse, hvor nemt det var:

” Teksten er nem at forstå for mig - og dermed også for lytterne

"Jeg troede, det ville være svært. Og jo, blandt Bibelens mange person- og stednavne opstår der nogle gange tvivl om, hvordan de skal udtales. Men her får vi rigtig god hjælp af Martin (Ehrensverd, red.) undervejs. Nej, det, jeg oplevede lige fra starten, var, hvor godt sproget flyder. Det flyder utrolig godt! Sætningerne er korte, teksten er ukomplice-

ret og overskuelig. Man er aldrig i tvivl om, hvem der taler - er det Gud, Moses eller Aron? Jeg løber aldrig tør for luft, som jeg kan opleve, når jeg indlæser andre bøger. Teksten er nem at forstå for mig - og dermed også for lytterne, tænker jeg."

"Man må aldrig kede lytterne"

Bibelens skrifter er blevet fordelt mellem fem professionelle indlæsere. Ud over tre skrifter fra Det Gamle Testamente og Matthæusevangeliet har Camilla Qvistgaard Dyssel indtalt en række af Paulus' breve:

” Jeg skal kunne fange lytterne. De skal opleve en energi i stemmen

"Alene mellem 4. Mosebog og Matthæusevangeliet er der stor genreforskel. Mens 4. Mosebog indeholder mange optællinger og detaljer om israelitternes rute gennem ørkenen, har Matthæusevangeliet en klar fortællestuktur med en start, en midte og en slutning, der rummer alt det drama, der skal til. Men uanset hvad, skal jeg kunne fange lytterne. De skal opleve en energi i stemmen; man må aldrig kede lytterne, uanset hvor lange israelit-optællingerne er," griner hun.

Nye bibellæsere, start her

Camilla Qvistgaard Dyssels egen læseerfaring med Bibelen går tilbage til hendes ungdom, hvor hun, som mange andre før hende, gik i gang med at læse Bibelen. Men hun gik snart i stå - ligesom mange andre før hende:

"Jeg gik i gang og læste et par timer, men så blev det ikke til mere. Det var simpelthen for tungt."

Hvis hun havde haft Bibelen 2020 dengang, mener Camilla Qvistgaard Dyssel, hun kunne være nået længere - og måske havde hun grebet det anderledes an:

"Med Bibelen 2020 på lyd tror jeg faktisk, det bliver nemmere at hænge ved. Både, fordi sproget flyder så godt, og fordi den

kan høres, når man kører bil, folder vaske-tøj, skræller kartofler eller strikker. Det giver mere læse-lytte-tid - og dermed en større chance for at komme gennem Bibelen. For ingen bør snyde sig selv for at få lukket Bibelen op. Jo flere, der læser Bibelen, jo bedre - uanset, hvem du er; ateist, kristen eller bare interesseret i den store fortælling, Bibelen er."

CAMILLA QVISTGAARD DYSEL

- 46 år gammel
- 26 års erfaring som lydbogsindlæser
- Arbejder i dag som freelancejournalist og -lydbogsindlæser
- Uddannet journalist fra Danmarks Medie- og Journalisthøjskole i 2002
- Yndlingscitater fra Bibelen:
Lyt til din fars formaning, min søn, afvis ikke din mors belæring - fra Ordsprogenes Bog, kapitel 1, vers 8.
"Det kommer jeg til at citere for mine børn nogle gange. Til gengæld kommer jeg nok ikke til at nævne det for min mor."
- Bor på Midtjylland sammen med sin mand og tre børn

Tekst og foto: Andrea Rhodes

Guatemalas achi-befolkning fejrer bibeloversættelse

”Dette er min første bibel,” stråler Trinidad López, da hun holder sin første bibel på hendes eget sprog i hånden.

Trinidad er blandt mere end 1.000 bejstrede achi-talende, der er samlet i et sportscenter i bjergbyen Cubulco for at fejre den første samlede bibel på deres sprog. Flere hundrede har deltaget i en bibelparade om morgenen, hvor de kørte i specielt dekorerede biler eller gik med farverige bannere og sang.

Guatemala er en sprogligt mangfoldig nation, og det er en betydelig udfordring at gøre Bibelens budskab tilgængeligt for alle sproggrupper. 22 af landets 25 officielle sprog er mayasprog, der har lokale variationer. Det betyder, at der er

mere end 50 unikke sprog, der tales over hele landet. Achi er ét af dem, og det tales af mere end 51.000 mennesker i og omkring Cubulco. Det er det 10. sprog i Guatemala, der nu har fået hele Bibelen oversat og udgivet.

Arbejdet med bibeloversættelsen har også bragt andre gode ting med sig. Læseundervisningskurser har været i gang i skoler og kirker i en årrække, og der er nu færre analfabeter i området. Macario

Juárez har undervist i læsefærdighed ved hjælp af forskellige bibelmateriale:

”Jeg håber, at alle børn lærer at læse og skrive på vores sprog og lærer Guds ord at kende.”

Giv bibler til verdens børn

Fattige kristne forældre har ikke råd til at give deres børn Bibelen.

Vil du hjælpe?

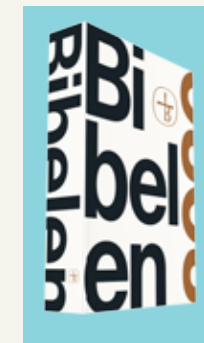
Støt på MobilePay: 62903, mærke “børnebibler”

TUSIND TAK FOR DIN HJÆLP!

NYT FRA BIBEL- SELSKABETS FORLAG

FORUDBESTIL BIBELN 2020

Til marts udkommer Bibelen i en ny nudansk udgave – men du kan forudbestille den allerede nu. Bestil inden nytår, og du får et gratis eksemplar af generalsekretær Birgitte Stoklund Larsens nye bog, ”Når Bibelen oversættes”. Der er desuden et særligt tilbud til kirker og andre institutioner.

Forudbestil på www.bibelen2020.dk.

BIBELENS ROLLE I 500 ÅRS DANMARKSHISTORIE

”Bibelen i Danmark” er et nyt pragtværk, der fortæller historien om et omstridt centrum for mere end 500 års Danmarkshistorie. Hvad er det for en bog, Bibelen, som danskerne i skiftede tider har kunnet læse – hvor og hvordan er den blevet brugt?

”Bibelen i Danmark” er skrevet af lektor og kirkehistoriker Carsten Bach-Nielsen.

Pris: 349,95 kr. Køb den på www.bibelselskabet.dk/Webshop.

STILLE ØJEBLIKKE – KREATIV FORDYBELSE MED BIBELVERS

”Stille øjeblikke” er en male- og aktivitetsbog, der kombinerer farvelægning og rub-down med vers fra Bibelen. Alle kan være med, men den henvender sig

særligt til børn i 8-13-års-alderen og er oplagt til hyggelige stunder – til stille øjeblikke.

En oplagt julegave til børn og børnebørn.

Pris: 129,95 kr. Køb den på www.bibelselskabet.dk/Webshop.

Blafrende fredsllys

Af Birgitte Stoklund Larsen, generalsekretær i Bibelselskabet

FRA BETLEHEM til Ballerup. Er der en forbindelse? Der er sikkert mange, men én gang om året bliver den helt tydelig. Det er, når juletræet tændes på byens torv. Borgmesteren er der med de gyldne kæder som en del af et lille optog, ved siden af ham går en ældre mand med et lys. Det er Otto, gammel spejder og gildemester i Sct. Georgs Gilderne.

Lyset er et fredsllys, hentet i fødselskirken i Betlehem. På den måde får Ballerup, som andre byer i Danmark og Europa, del i lyset fra Betlehem.

Et fredsllys. Lys og fred. Det kommer fra Mellemøsten. Når vi hører om regionen i medierne, er det typisk for alt andet end lys og fred. Det er terror, missilangreb og en konflikt sat på uendelig. Håbløshed og ingen udsigt til forandring i retning af det bedre.

Betlehem er byen, hvor Jesus blev født ifølge Lukasevangeliet. Det er også en moderne by nogle få kilometer fra Jerusalem. En høj, grå betonmur i byens vestlige udkant sætter tydelige grænser for byens befolkning og dens udvikling.

Det er fra denne by, fredsløset kommer.

Betlehem er en by, men også ét billede på de kristnes situation i Mellemøsten. I 1950 var cirka 80 procent af Betlehems befolkning kristne, i dag er det mellem 10 og 20 procent. Andre steder udgør de kristne bare en eller to procent, hvor de tidligere var markante minoriteter. De kristne er pressede i de palæstinensiske områder, arabiske kristne er klemte i Israel, og kristne minoriteter er under markant pres i Irak, som man kan læse her i bladet. Kristne udvandrer i stort tal hvert år.

”De kristne er vigtige brobyggere.”

Det er trist. Ikke alene for de kristne, som historisk hører til i Mellemøsten, men for hele området. De kristne er nemlig vigtige brobyggere i en tid, hvor mange har mistet troen på politiske løsninger. Det er det arbejde, de lokale bibelselskaber har engageret sig i – og gør så godt. Alle tre bibelselskaber i det hellige land arbejder fx sammen om udgivelsen af en fredsbibel for børn. Der arrangeres lejrture for børn og unge på Vestbredden, og i Nazareth rykker Bibelselskabet ud på skoler med workshops mod vold og mobning. Undertiden sker det på en dystre baggrund, som netop i Nazareth, hvor en ung kristen araber sidste år blev stukket ned og dræbt på grund af strid om en parkeringsbillet. Hændelsen fik det arabisk-israelske bibelselskab til at overveje, hvordan man her kunne være ”lys og salt”. Dina Katanacho er generalsekretær i bibelselskabet, der tog affære i den anspændte situation. Hun tror på, at de små skridt nytter: ”Fred er altomfattende, den begynder hos enkeltindividet og familien, tages med ud i gaderne, forkyndes i de kristne menigheder og bringes videre til hele samfundet.”

Et lille blafrende fredsllys. Fra Betlehem. Fra Nazareth. Det kan tænde juletræet på torvet i en dansk provinsby, men også mere end det. Det er et håb om fred. Fred til mennesker med Guds velbehag!

Glædelig jul!

10 BIBLER = 450 KR.
100 BIBLER = 4.500 KR.
1.000 BIBLER = 45.000 KR.

Bibelselskabet er med til at styrke forfulgte kristne med bibler og bibelsk sjælesorg. Vi uddeler også hjælpepakker efter behov.

Mange irakiske kristne lider under krig, terror og de grusomheder, som blev begået af Islamisk Stat.

Tusind tak for din hjælp!

Synne Garff,
international chef

IRAK

Foto: De Forenede Bibelselskaber

BIBLER OG SJÆLESORG TIL TILBAGEVENDTE KRISTNE

GIV DIN STØTTE HER:

Reg.nr. 3001, kontonr. 9 00 04 88 mærket 'Forfulgte kristne'

BESØG VORES HJEMMESIDE OG STØT FAST:

www.bibelselskabet.dk/stoetfast

Kommer der flere midler ind, end der er brug for, går overskuddet til lignende projekter.

ELLER
MOBILEPAY
62903
'FORFULGTE KRISTNE'

Bibelselskabet